

התרבות החילונית (שירה, מוסיקה, אמנות פלסטית, קולנוע, תיאטרון וכו') - לא זו בלבד שאין בכך כל אסון, אלא תהיה בכך אולי אפילו מעין רוחה של ברודי-שפטרו. זוהי הסכנה העיקרית היחידה שבשליטה מינהלית-דתית על תקציבי תרבות ועל הכוונת תהליכים תרבותיים ב-מישור המינהלי והחוקיקטי. כדאי פשוט לזכור אפשרות זאת, למען יראו וייראו. ע: אבידן, אם אנחנו כבר בתחום הדת והאלוהות, האם אתה כוכב-עליון של ה-שירה העברית העכשווית? א: רק מבחינת המרחק ממעטפת כדור-הארץ. ע: יש האומרים עליך שאתה המשורר העברי הקרוב ביותר למתרחש כיום ב-שירה העולמית. א: אייייי. ע: ובכל-זאת? א: שירה שאפתנית וחדשנית, לדעתי, אינה יכולה להיות כיום פעילות קהילתית. לגבי, שירה היא לפחות פעילות גלובלית, פלנטארית, כנקודת-מוצא התחלתית ולא כסוף הראויים. רק נידודת מתמדת ו-מהירה של דגמים ניסוחיים מורכבים בין השפות השונות והקובעות, מעניקה לאקט השירי משמעות, נפח ואפקטיוויות. חילוי פיימודע בתחום השירה חשובים לא פחות מאשר בתחום המדעים והתעשייה. ניתוקה המסייבים של השירה העברית ממה ש-קורה בעולם אינו צרתה הפרטית של שירה זו, אלא הוא חלק ממערכת שלמה של ניתוקים המאפיינת את הפעילות ה-שירית בעולם כולו. חשוב להתחיל לחבר חוטיים, כדי שהתנועתיות השירית על-פני כדור-הארץ תהיה רצופה, רב-לשונית ו-רב-מסלולית - ואז ישתחררו, ברצף מסו-יים, עודפי אנרגיה מסוג שעדיין אינו מוכר לחוקרי האנרגיות בעולם. משרה ה-אנרגיה של השירה - הפוך: יש יותר מדי אנרגיה ופחות מדי ניצולת ויישומים. ע: מה דעתך על ההשפעה הפוטנציאלית לית של השירה שמחברים משוררים ש-באו בעיקבותיה? א: למשל? ע: מאיר ויזלטיר? א: אהה. טוב, לא בדקתי את תעודת-הלידה שלו. הוא דווקא נראה לי די מבו-גר. או מה היתה השאלה? ע: טוב. אבל מלבד למשוררים ו-למבקרי-שירה, למי אתה שולח את ה-תישדורות שלך? א: קודם כל למי לא: לא לחוג ה-מישפחה, לא הקהילה המקומית או המור-חת, לא לדיירים ומכרים. היעדים הפור-טנציאליים לקליטת התישדורות צריכים להישאר, לגבי, אנונימיים וגם כמותיים. אני כופר בטענה ששירה מורכבת אינה „מיסחרית“. שינוי מצב השפה ומצב ה-

א: רוב הספרים ידמו, כנראה, ל-תישדורות מלוויין-ריגול, אבל המשוררים המובילים והמחדשים בשנה הנקובה יעשו כבר דברים אחרים לגמרי. חשוב להבין שעבר זמנה של הפעילות, המצומצמת או אפילו המירבית, בתוך ההקשרים הסגורים של המישחקים הפואטיים למיניהם. אין טעם להשקיע זמן ואנרגיה בשיפור מצבה של השירה כשמצומצמת מבלי להתערב היק-פית במצבה הכולל של השפה, של השפות. ע: וכיצד תופץ השירה הזאת? א: סיפרי שירה, קאסטות שירה, קאס-טות ודיאוסקופים, שירה חזותית, שירה קולית - כל הדברים האלה היו קיימים בעבר, וקיימים בהווה. לגבי העתיד אני חווה שני כיוונים: פיתוח יתר של מע-רכת הסימנים הפיסיים, כלומר, החזותיים, הקוליים, התלת-ממדיים וכו'; ומגמה מק-בילה ואולי משלימה להינתקות מהמערכת הסמויטית (הסימנית) בכלל, לעבר פעילות שירית שלפאתיה, בין בעזרת ציודים טכ-נולוגיים חדישים ובין בלעדיהם. ע: אתה מתכוון לשירה העברית? א: אני מקווה שכן. השירה העברית, למרות העובדה, שמה שמוגדר כללית כ-„אואנגארד“ הוא כיום הגורם המרכזי וכמעט יחיד בה, תופעה די חריגה ב-שירה העולמית, הסובלת עדיין מתיסכול ו-שמרנות ומכובד כפיתוי של מורשה ו-מסורת. יקרו דברים בשירה העברית, לא דווקא אם אבות הקהילה יסירו את הת-נגדותם לשינויים כאלה, אלא בעיקר אם אבות הקהילה והצנזורים השוכנים בתוך כל משורר יישלחו סופסוף לבתי-אבות. צרתה העיקרית של השירה העברית ושל הסיפורת העברית בכלל נובעת, פאדרו-כסאלית, דווקא ממעלותיה - מאגר הסי-מונים העיברי. אבל בשלב זה, נראה לי שהשירה והסיפורת העברית מצויות עדיין בתנוחת הישענות של כמה מעלות מיו-רתות לאחור. מה שצריך להשתנות הוא, בשלב ראשון, מעבר לזווית - זמן של 90 מעלות. לאחר-מכן, לקראת ראשית ה-מאה הקרובה, הישענות קלה קדימה, ל-שיפור הטיפעול והתנועה במרחב והזמן. ע: האם עשוי זבולון המר לעכב תה-ליך זה של השירה העברית? א: זבולון המר, אם אנו מתכוונים לאותו אדם, מסוגל לכל היותר לעצור את זבולון המר. אני, במקומו, הייתי מחרכו בפדורייקט זה במשך 10 השנים הבאות. מנקודת ראותה של המסורת היהודית, הדתית אין, למעשה, קיום לגיטימי לתר-בות חילונית בכלל. מנקודת ראותה של התודעה הקיבוצית הדתית - להתערור בוקר אחד והנה נמוגה, בכמה-יסקס, כל

סיפור מדע-פיוזוני: נוסע-זמן מן ה-עתיד / חוזר להווה עם כל מימצאי מל-המת-העולם-השלישית / וזרק הצעה מד-הימה: / להקדים. / הוא משרד מידע מדויק ישו אל מוחות חברי א"מ, / מעל גבי פרטלפתורים - ומנהיגי העולם, סין, בריה"מ, ארה"ב, ישראל, / מקבלים ל-כסוף את דעתו, שכל היסוס / אינו, כי-השבון לטווח ארוך, אלא חבלה בשלום. / מדען ישראלי צעיר, תל-אביבי הניח האר-וארד, / מצליח לסכל לכסוף את קבלת ה-עצה, / וזאת על-ידי הצגת תות-נגד נור-עזות: / שינוי המערך ההיסטורי-עתידי לא נועד / אלא לקדם שאפות-מלחמה של מעצמה בינונית, / אלאנושית, מחוץ ל-מערכת השמש, / בעלת שיטת-השיכה שו-נה לחלוטין / מזו של ההיסטוריה-אפוא-הצפון-תל-אביבי המצוי... כך כותב דויד אבידן בשירו „שדר מן העתיד“ מתוך ספרו תישדורות מלוויין-ריגול שראה-אור בי-ימים אלה ברוחנית עם שלושה ספרים נוספים שלו.

את הדו-שיח הרציב ניהל דן עומר עם דויד אבידן: ע: למי אתה עמל? א: לגלאקסיה ומלוואה. כלומר, לעצמי. ע: מי אתה בעצם, אבידן? א: סימון שמיציר סימנים. סימנים ש-מסמנים את המצב ביקום. כלומר, סימנים יקומיים. אני לא יקומי, אני יקומי. ע: האם תישדורות מלוויין-ריגול הן שירה? א: לוויין-ריגול הוא מנגנון הקלט של המשורר. הוא תג בגבהים חוצ-טרטוריא-ליים, הוא חוצ-פלאנטריים. כלומר, אותם גבהים שאינם מצריכים רישיון לצורך תיפעול הקלט. הוא חוזר ומשדר את ה-תונים המעובדים, כלומר את המשוב, ב-צורה ובהליכים שכוללים זוויות-הטעיה מסויימות מתוכננות מראש, שבלעדיהן לא ייתכן הקלט-שכנגד.

ע: מה זאת אומרת, עיברית פשוטה? א: קודם כל אין עיברית פשוטה, כי העיברית, למזלה או לרוע מזלה גמיחה, איננה שפה פשוטה. תרגום עממי? זיוני? מוח עמוקים עם גמירה בפנים, בלי את-ריות ישראל של ההורה לגבי עתיד ה-צאצא, בעיקר משום שהצאצא לא סובל את האחיות הזאת. בעיברית קצת פחות פשוטה? מנגנון גלטי-קלט, הפועל בתחו-מי הטרטוריה הנרחבת של הלשון, בלי התחייבויות מוקדמות או מאוחרות כלפי הפואטיקה הישנה או החדשה, אבל תוך כדי דאגה מתמדת לפואטיקה של מחר ת-ביצוע-לוואו. ע: האם אלה הצורה והתבנית שיהיו לשירה העיברית בשנת 2000?

דויד אבידן

אין ביקוש רב ביהדות לעניין ששמו עתיד

עניינים בעולם מותנה במידה רבה בהת-פחתות השירה המורכבת, וזו יכולה ל-שנות גם את חוקי המיסחר.

ע: מה לשירה ולחוקי-המיסחר? א: למשל: אחד ממר"י עורך החדוש ניסוי מעניין בתחום הפצת השירה - הוא הוציא להפצה את תישדורות מלוויין-ריגול גם לכל הקוסקים-לעיתונים, מה שהגדיל את נקודות-המכירה מ-400 ליותר מ-1000. זהו שינוי כמותי שיש לו גם משמעות איכותית - הסיכוי הפיסי להיתקלות חוז-רית מצד אנשים שאינמלא שיטת-הפצה זו היה הספר נשאר לגביהם בגדר שמועה רחוקה. הטכניקה הרגילה של הפצת סיפרי-שירה אינה ממצה את מלוא פוטנציאל הקוראים שלמעשה, אפילו במדינה קטנה כישראל, הוא כמעט בלתי-מוגבל.

ע: אפשר לסיים בציטוט מאחד השירים שלך?

א: בוודאי!

ע: „היהדות שקועה ללא-תקנה בעבר / כל הסופרים היהודיים חיים על כיבורים / הרנעים הגדולים בחייהם הם מוספי-החנים / אני לא זוכר את עצמי במוספים האלה / אני מחוץ למירון / אני שולט על תחום שאין עליו קופצים / אין ביקוש רב ביהדות לעניין זה ששמו עתיד... / אלה כמובן שירים סיסמתיים / מה זה שיר אם לא סיפמה / עד כאן מהדורת-חדשה לסיפורת / והרי התחיות תיכתב / סיפורת...“

בחתך הכתבן שרדימה עצמו ל..ליכלוך של גמד (!) * העורך

שהשפיע על „כיוון הכתיבה של א.ב. יהושע ועמוס עוז?

שבועיים במיכתבים הנשלחים אליה מבסיסי היל-האוור. הסיבה: סיפורו של הסופר אורי אורלב תלח על הזנבות שפורסם בגיליון האחרון של עתון-הסיפורת. גיבורו חיל זה במשך קרוב ל-10 שנים ערכו שני דוקטורים בשותפות כתבי-עת לסיפורת, ולחמו מלחמות סיפוריות רבות שכם אל שכם בצידו האחד של המיתרס. בימים אלה עשויים שני הדוקטורים להתייצב משני צידי המיתרס. סיבת המאבק הצפוי: ספרי-שירים של משורר ידוע ביותר, שעל דשי כריכתו הובאה הערכה נלהבת למשורר, מעטו של אחד משני העורכים. בלא ידיעת העורך האחר. על הערכה זו מתנוססת חתימת מערכת כתבי-העת. דבר שקומם את העורך, „הנמצא בחופשה“ על השאלה „במה שונים חיייהם של העשירים...“ השיב הסופר האמריקאי פרלמן קאפוט (בדס קר): „הירקות שלהם טובים וטריים יותר...“ סוקרו דשי הספרים של מוסף-הסיפורת של הארץ, אהבה מרגלית (שמו האמיתי: יצחק בצלאל) כונה בשבוע שעבר בבתי-הקפה של רחוב דיזנגוף „התגלמות השנשוואים“. הסיבה, לדעת יודעיהן, התקפה שתקף את ספר מחזותיו של עמוס קינן חברים נפרדים על ישו / כי עודני מאמין בן שראה אור בהוצאת פרודה. הסיבה למיתקפה נעוצה בריביות רבת-שנים בין קינן לבין אדווה של מרגלית / בצלאל, בנימין תמוז, יריבות ששורשיה נעוצים בעבר ה„כנעני“ של שניהם. מרגלית/בצלאל כתב על סיפורו של קינן, בין השאר: „מחזות אלה מזכירים מחזות מתקופת ההשכלה. שהיו גדושים „סימליות“ ועשויים בשחור-לבן. אלא שהמחזות החדשים עשויים שחורשחור והם גושמים יותר...“ לדעת משקיפים של קרבות-סיפורת, לא תהיה תגובת קינן מיגננה, אלא מיתקפה מוחצת שתקף את עולמו של תמוז, החל מדניצגר, וכלה בכרוניקה של נאומים שישפחתיים של ולדימיר נאברוקוב.

חובבי סיפורת ילדים שישוטטו בקיץ באירופה, וינסו לחזר אחר עיקבותיו של הנם כריסטיאן אנדרסן, ימצאו בספריה-הסלפונים של קופנהאגן לא פחות מ-84 אורי-חיים ששם אינו אלא: הנם כריסטיאן אנדרסן. מיפגש תמוה באיכותו ערכו בשבוע שעבר קוראי אחד המוספים-לסיפורת עם הכתבן אורי צבי ביטלר (לכל אילן שמיים). שהושפע מהסרטי מיפגשים מהסוג השלישי העתיק את שמו ככתרת לשיר קצר בחתימתו, שחוכנו המלא: „אני לא לבד על הזכוכית של החלון / יש ליכלוך של גמד...“ המשורר הרוסי הפופולארי יוונגני יווסטשנקו (באבי יאר) נשא לפני שלושה שבועות בלאשה את מתרגמת שיריו לאנגלית, ג'ין באטלר, בתו של ספרי-קרקעות אנגלי מיוקששיר. הנישואים נערכו מייד עם השלמת הליכי הגירושי של המשורר הסובייטי מאשתו השנייה. אשתו הראשונה של יווסטשנקו היא המשוררת בלה אהמורלדינה, הנחשבת כיום לבחירת המשוררים שבתחומי ברית-המועצות, ולמרות פירסומה המוגבל במערב כמתרגמת שיריה עשרת-מונים יותר משירתו הפופולארית של בעלה לשעבר. ראש המחלקה להפצת סיפורת מתורגמת מטעם אירגון התרבות הבינלאומי, אונסק"ו, הוא סופר מצרי המחזיק בשם אביו: טאהא חוסיין. אביו נחשב החלוץ הדגול שבסופרים מצריים. „בערב סיפורת“ שערכו עורכי שנתון סיון קריאה בירושלים, אמר בין השאר עורכו הראשי והפעלתן של ס/קריאה, מנחם פרי: ניתן להבחין בסימנים ש/עמוס עוז וא.ב. יהושע החלו כותבים באחרונה ברות החקפות הסיפורת של ס/קריאה...“ בימים אלה עלה על קרשי הבמה כפאהיר מחזמר בשם מצרים ארצנו. המתאר את תולדותיה מימי הפרעונים ועד לנסיאת אנואר אל-סאדאת לירושלים. במחזמר משתתפים יותר מ-300 שחקנים ומרים הגיב על כך סטאיירקאי תל-אביבי, שאמר: „עכשיו אנחנו זקוקים לג'ורג' גורדין המנוח, שיעלה מחזמר בשם ישראל ארצנו ויתאר את תולדותינו מימי האבות ועד לנסיאת מנחם בגין לקאנוסה...“ מערכת עיתון-הסיפורת פרוחה מוצפת מזה